

Wczesne wykrywanie i zapobieganie

Trudności z nauką czytania, pisania i ortografii pojawiają się w u dzieci na całym świecie i w każdym języku. W ciągu ostatnich dwudziestu lat naukowcy z różnych krajów odkryli, że można przewidzieć, czy dziecko będzie miało trudności z czytaniem i pisanem obserwując pewne funkcje przed ukończeniem przez dziecko 5 lub 6 roku życia.

Dzieci dotknięte dysleksją mogą mieć problemy w następujących dziedzinach:

FUNKCJA	JAK TO SPRAWDZIĆ?
Świadomość fonologii	„Które słowa się rymują: way – day – lie ?”
• Rozpoznawanie rymów	„Znajdź rym do 'look' ”
• Tworzenie rymów	„Wymień pory roku/dni tygodnia?”
• Zapamiętywanie kolejności dźwięków i słów	„Czy cat – cut brzmią tak samo? Jeśli nie – na czym polega różnica? ”
• Rozpoznawanie dźwięków	„Jaka jest pierwsza głoska w słowie 'mother' ?”
• Rozpoznawanie miejsca dźwięków i sylab w słowach	„Wypowiedz dźwięk, który odpowiada literze A”.
• Uczenie się jakie dźwięki odpowiadają literom	„Jaka litera oznacza się przystanek autobusowy?”
Funkcje wzrokowo-przestrzenne:	
• Rozpoznawanie liter	Czy te litery są takie same, czy inne: m-n, l-t, p-b-d-g?”
• Rozróżnianie podobnych do siebie liter	Czy dziecko potrafi szybko nawlekać koraliki?
Funkcje ruchowe	Czy potrafi złapać piłkę?
• Wysoki poziom	Czy potrafi stać na jednej nodze?
• Koordynacja ruchowa	
• Równowaga	„Narysuj taką samą figurę, jak ta.”
Koordynacja wzrokowo-ruchowa	

Czas koncentracji	Czy dziecko potrafi się przez dłuższy czas skoncentrować na jednym zadaniu?
-------------------	---

Wczesne stwierdzenie i zdiagnozowanie wszystkich tych funkcji, zwłaszcza zdolności językowych, może pomóc w rozpoznaniu u dzieci ryzyka wystąpienia dysleksji.

U 70-80% wszystkich dzieci w wieku od 3 do 6 lat można przewidzieć brak problemów z czytaniem i pisanem. Niestety dzieci cierpiące na dysleksję nie są zwykle diagnozowane przed pójściem do szkoły, lecz pod koniec szkoły podstawowej lub nawet później. Należy to zrobić DUŻO WCZEŚNIEJ!!!

„Zapobieganie” dysleksji

Najbardziej skutecznym sposobem na przygotowanie dziecka do nauki czytania, pisania i literowania jest stymulowanie wszystkich funkcji, które mają znaczenie dla nabycia tych umiejętności.

Akwizycja języka i mowy

PERCEPCJA

- percepcja dotykowa - zmysł dotyku
 - Dotykanie i chwytywanie przedmiotów
 - „wyczuwanie” dźwięków (np. „m” - „p”)
- percepcja słuchowa - słyszenie
 - Skąd pochodzi dźwięk?
 - Rozpoznawanie dźwięków
 - Koncentrowanie się na jednym dźwięku wśród wielu innych
 - Rozróżnianie różnorodnych dźwięków
 - Kojarzenie dźwięków z obrazkami
 - Zapisywanie usłyszanych dźwięków

Percepcja dźwięków i sylab jest najważniejsza w procesie nauki pisania i ortografii:

- Rozróżnianie dźwięków mouse - house; see- say; bean- beam

- Rozpoznawanie konkretnego dźwięku

Czy w tych słowach jest „m”: “month”, “room”...

Jaki jest ostatni dźwięk w "sip"?

- Odróżnianie od siebie dźwięków:
- Słowa, w których występują te same dźwięki
cool - cat - cast; find - mind - kind
- Słowa, które się rymują kind - mind - king
- Które słowo nie pasuje cat - cool - hood
- Zastępowanie dźwięku innym pin - pan; hot - hit

Poprawna percepcja słuchowa jest warunkiem koniecznym dla akwizycji języka!

- percepcja wzrokowa - widzenie

- Czym się różnią kształty/obrazki?
- Czy możesz opisać ten przedmiot?
- Czym się różnią p - d - b; p - q; m - w?

Poprawna percepcja wzrokowa jest warunkiem koniecznym dla nabycia umiejętności czytania, pisania i literowania!

NARZĄD MOWY

Wargi, zęby, język, szczęki oraz podniebienie miękkie są niezbędne do poprawnej wymowy dźwięków. Ich specyficzne i szybkie ruchy odpowiadają za produkcję artykułowanych dźwięków.

W początkach nauki mowy naturalne jest występowanie „błędów wymowy”, takich jak pominięcia, zastąpienia, uproszczenia, itp. Przykłady: fish → fis, cat → tat itp.

Ale jeżeli błędy te nadal występują po 4 roku życia, należy skontaktować się ze specjalistą.

ROZWÓJ RUCHOWY

Rozwój ruchowy również odgrywa ważną rolę w nauce czytania, pisania i literowania. Przy pisaniu umiejętności ruchowe są potrzebne do wykonywania właściwych ruchów ręką.

Problemy ruchowe mogą też występować przy poruszaniu ustami w trakcie mówienia oraz w wyrazie twarzy i w gestach towarzyszących mówieniu.

Oprac. Anna Wiśniewska na podstawie
<http://www.ptd.edu.pl/>